

Mendelova univerzita v Brně

Záhradnická fakulta

Ústav vinohradnictva a vinárstva

Francúzska vinárska oblasť Bordeaux

Bakalárska práca

Vedúci práce

Ing. Kamil Prokeš, Ph.D.

Vypracovala

Urminská Hana

Lednice 2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Hana Urminská**
Studijní program: Zahradnické inženýrství
Obor: Vinohradnictví a vinařství
Název tématu: **Francouzská vinařská oblast Bordeaux**
Rozsah práce: min. 30 stran

Zásady pro vypracování:

1. Platí obecné zásady (viz. Norma pro psaní závěrečných prací ČSN ISO 690).
2. Prostudujte všechny dostupné literární zdroje pojednávající o dané problematice a vypracujte literární rešerši na dané téma.
3. Vysvětlete pojem "apelační systém" a "terroir" v návaznosti na oblast Bordeaux. Blíže definujte tuto oblast včetně typických odrůd.

Seznam odborné literatury:

1. CARBONNEAU, A. *La vigne : physiologie, terroir, culture.*
2. VAUDOUR, E. *Les terroirs viticoles : définitions, caractérisation et protection.*
3. FANET, J. – BRUTTON, F. *Great wine terroirs.*
4. DOMINÉ, A. – FABER, A. – POTHMANN, T. a kol. *Víno.*
5. SOMMERS, B. J. *The geography of wine : how landscapes, cultures, terroir, and the weather make a good drop.*
6. GLADSTONES, J. S. *Wine, terroir and climate change.*

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2016

L. S.

Hana Urminská
Autorka práce

doc. Ing. Mojmir Baroň, Ph.D.
Vedoucí ústavu

Ing. Kamil Prokeš
Vedoucí práce

prof. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

Čestné prehlásenie

Čestne prehlasujem, že som prácu „Francúzska vinárska oblasť Bordeaux“ vypracovala samostatne a všetky použité pramene a informácie uvádzam v zozname použitej literatúry. Súhlasím, aby moja práca bola zverejnená v súlade s § 47b zákona č. 111/1998 Zb., o vysokých školách v znení neskorších predpisov a v súlade s platnou *Smernicou o zverejňovaní vysokoškolských záverečných prác*.

Som si vedomá, že sa na moju prácu vzťahuje zákon č. 121/2000 Zb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brne má právo na uzatvorenie licenčnej zmluvy a využitie tejto práce ako školského diela podľa § 60 odst. 1 autorského zákona.

Ďalej sa zaväzujem, že pred spísaním licenčnej zmluvy o využití diela inou osobou (subjektom) si vyžiadam písomné stanovisko univerzity, že predmetná licenčná zmluva nie je v rozpore s oprávnenými záujmami, a zaväzujem sa uhradiť prípadný príspevok na úhradu nákladov spojených so vznikom diela, a to až to ich skutočnej výšky.

V Lednici dňa:

.....

podpis

Pod'akovanie:

Rada by som touto možnosťou vyjadrila svoju vďaku vedúcemu práce Ing. Kamilovi Prokešovi, Ph.D. za pomoc pri spracovaní, za ochotu a tiež za cenné rady.

ANOTÁCIA

Názov práce: Francúzska vinárska oblasť Bordeaux

Kľúčové slová: terroir, apelačný systém, Bordeaux, odrody révy vínnej

Abstrakt: Vo Francúzsku neexistuje jednotný systém označovania vín. Oblasť sa delia na jednotlivé apelácie a každá apelácia má svoje vlastné pravidlá, pričom najväčší dôraz sa kladie na pôvod daného vína. Nasledujúca bakalárska práca pojednáva o slávnej vinárskej veľmoci Bordeaux z historického hľadiska, z hľadiska terroiru a charakteristického apelačného systému. Tento historický región je považovaný za najprestížnejšiu a najznámejšiu vinársku oblasť Francúzska a zároveň za najlepší región červených vín na svete. Najkvalitnejšie vína tvoria síce len 3 % produkcie, avšak predstavujú to najlepšie, čo vinársky svet môže vyprodukovať. Najznámejším regiónom je Médoc s historickým apelačným systémom z roku 1855. Ďalšími regiónmi sú Saint-Émilion, Pomerol, Graves a Entre-deux-Mers.

ANNOTATION

Title of the thesis: France's Bordeaux Wine Region

Keywords: terroir, appellation system, Bordeaux, wine varieties

Abstract: There is not an unified system for wine designation in France. Local areas are divided into individual appellations and each appellation has own rules wherein what is accentuated the most is the origin of the wine. The following thesis deals with the famous wine region Bordeaux in terms of history, terroir and distinctive appellation system. This historical region is considered as the most prestigious and famous wine district in France and the best red wine producer in the World. The most qualitative wines symbolize only 3 % from the whole production but these are the best that can be produced. The most popular region is Médoc with its 1855 historical appellation system. Another regions are Saint-Émilion, Pomerol, Graves and Entre-deux-Mers.

Zoznam tabuliek a obrázkov

Tabuľka 1: Maximálne hektárové výnosy oblastí Bordeaux (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015).....	29
Tabuľka 2: Premier cru Médockej klasifikácie. (SELDON, Philip. 1996).....	32
Tabuľka 3: Deuxième cru Médockej klasifikácie. (SELDON, Philip. 1996).....	32
Obrázok 1: Profil pôdy oblasti Saint-Julien, Bordeaux (zdroj: JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSON. 2015).....	18
Obrázok 2: Oblasť Bordeaux (zdroj: www.bordeaux.com/us/vineyard/appellations)....	21
Obrázok 3: Etiketa vín z Bordeaux (zdroj: www.kupmeto.cz/jak-cist-etikety).....	47

OBSAH

1. Úvod.....	11
2. Cieľ práce.....	13
3. História regiónu Bordeaux.....	14
4. Definícia pojmu terroir.....	17
5. Poloha.....	20
5.1. Klíma.....	21
6. Pôda.....	23
7. Produkcia.....	24
7.1. Modré odrody.....	24
7.1.1. Merlot.....	24
7.1.2. Cabernet Sauvignon.....	25
7.1.3. Cabernet Franc.....	25
7.1.4. Malbec.....	25
7.1.5. Petit Verdot.....	26
7.1.6. Carmenère.....	26
7.2. Biele odrody.....	26
7.2.1. Sémillon.....	26
7.2.2. Sauvignon.....	27
7.2.3. Muscadelle.....	27
7.2.4. Ugni Blanc.....	27
7.2.5. Colombard.....	28
7.2.6. Merlot Blanc.....	28
8. Rozdelenie vín v Bordeaux.....	29
8.1. Všeobecná kategorizácia vín vo Francúzsku.....	30
8.1.1. Vins de Table.....	30
8.1.2. Vins de Pays.....	30
8.1.3. Vins Dèlimites de Qualité Supérieure.....	30

8.1.4. Appellation d'Origine Contrôlée.....	30
8.2. Kategórie vín v Bordeaux.....	31
8.2.1. Klasifikácia z roku 1855.....	31
8.3. Apelácie ostatných oblastí.....	32
9. Oblasti v Bordeaux.....	34
9.1. Médoc.....	34
9.1.1. Poloha.....	34
9.1.2. Klíma.....	35
9.1.3. Pôdy.....	35
9.1.4. Druhy révy vínnej.....	36
9.1.5. Vína.....	37
9.1.6. Apelácie Médocu podľa obcí.....	38
9.2. Graves.....	40
9.2.1. Poloha a klíma.....	40
9.2.2. Pôda.....	40
9.2.3. Druhy révy vínnej.....	40
9.2.4. Vína.....	41
9.2.5. Apelácie Graves podľa obcí.....	41
9.3. Saint-Émilion.....	42
9.3.1. Poloha a klíma.....	42
9.3.2. Druhy révy vínnej a vína.....	43
9.3.3. Apelácie Saint-Émilionu podľa obcí.....	43
9.4. Pomerol.....	43
9.4.1. Poloha a klíma.....	43
9.4.2. Pôdy.....	43
9.4.3. Druhy révy vínnej a vína.....	44
9.5. Entre-deux-Mers.....	44
9.5.1. Poloha a pôda.....	44
9.5.2. Druhy révy vínnej a vína.....	44

9.5.3. Apelácie Entre-deux-Mers podľa obcí.....	45
10. Etikety.....	46
11. Záver.....	48
12. Zoznam použitej literatúry.....	49

1. ÚVOD

Víno je oveľa staršie, než zápisy o ňom. Už v staroveku bolo označované za nápoj Bohov. Druhy európskej révy vínnej majú svoje korene v Zakaukazsku, kde sa z nej vyrábalo víno už 8 000 rokov dozadu.

Základy dnešnej vinárskej veľmoci Bordeaux, boli položené už v staroveku, nakoľko už vtedy bolo víno pre Francúzsko najvýznamnejším vývozným produktom, čo bolo viac než výnimočné vzhľadom k tomu, že v ostatných vinárskych oblastiach Európy ešte fungovalo samozásobiteľské hospodárstvo a masový obchod s nekvalitným vínom.

Vinárstvo v okolí Bordeaux sa veľmi rýchlo začalo rozvíjať v 13. storočí, kedy bohatí mešťania začali financovať odlesňovanie území v okolí rieky Garonny a Dordogne, začali sa na týchto pozemkoch usádzať a stavať luxusné statky.

Za najdôležitejšiu udalosť v histórii slávneho regiónu sa označuje klasifikácia vín z Bordeaux, presnejšie vín z regiónu Médoc a Sauternes, z 19. storočia, ktorá si zachovala svoju platnosť až dodnes. Červené vína pochádzajúce z tohto Akvitánskeho regiónu patria už od konca 18. storočia k najžiaducejším na svete. V dôsledku závažného dopytu začali miestni producenti s razantným riešením a to sceľovaním vín, ktoré bolo jediným východiskom obrany voči nie vždy garantovanej kvalite úrody.

Jednou zo zaujímavostí o víne je možnosť určenia prostredia, z ktorého pochádza. Terroir v teórii zahŕňa rôzne činitele ako napríklad pôda, klíma, geológia, počasie, topografia či pestovanie. Jedným z najlepších miest z pohľadu terroiru a pôdy jednoznačne je departement Gironde, ktorého hlavným mestom je práve Bordeaux. Pôda a klíma v tomto regióne vytvárajú ideálne podmienky pre pestovanie révy vínnej, pričom najviac tu sa darí odrode Cabernet Sauvignon a Merlot. Vo Francúzsku je dostatok vody, a to nepriamo vďaka moru, ako aj priamo vďaka prítomným riekam, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu v celkovom charaktere pôdy a klímy.

Medzi všetkými producentami na svete, ktorí produkujú víno, sa najväčšmi teší obľube práve Francúzsko. Ich vnútorný systém označovania vín, takzvané apelácie sú vytvorené v dokonalej hierarchickosti. Originálna klasifikácia z roku 1855, ktorá bola pôvodne zostavená na podnet Napoleona III. pre účely Parížskej výstavy, si nakoniec udržala platnosť až dodnes. Vína z oblasti Médocu a Sauternes sú v nej rozdelené do piatich produkcií, resp. crus, v závislosti na cenách (je nutné si uvedomiť, že v tom čase

cena skutočne zodpovedala kvalite). Château, ktoré sú zaradené do najvyšších crus sú uvedené v kapitole 8.2.1. Po úspechu na výstave došlo ku klasifikáciám aj ďalších regiónov, avšak žiadna z nich už nebola taká slávna ako tá z roku 1855.

2. CIEĽ PRÁCE

Cieľom práce je preštudovať všetku dostupnú odbornú literatúru a vedecké články zaoberajúce sa francúzskym apelačným systémom, ako aj francúzskym vinárskym regiónom Bordeaux a následným rešeršným spôsobom danú problematiku spracovať.

3. HISTÓRIA

Historici vychádzajú z myšlienky, že v ďalekej minulosti slúžilo mesto Bordeaux Rimanom výlučne ako miesto obchodu, respektíve miesto prekladu pre export do Anglicka. Aj keď je táto myšlienka veľmi slabo doložená, isté je, že mesto bolo dlhé roky dobývané rôznymi kmeňmi – Gaskoncami, západnými a východnými Gótmami, a dokonca v roku 870 bolo úplne zničené Vikingami. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Úspešná éra bordeauxských viníc odštartovala približne v 1. storočí nášho letopočtu, kedy začali keltskí bojovníci vysádzať prvú révu v tomto, teraz už, najslávnejšom vinárskom regióne sveta. Prvou vysádzanou odrodou na tomto území bola pravdepodobne stará odroda Biturica, ktorej názov je ešte dodnes zachovaný napríklad v oblasti Graves. (CLARKE, Oz. 2012)

O jedenásť storočí neskôr, v roku 1152, napomohol sobáš kráľovnej Francúzska, Eleónory Akvitánskej s Henrichom II. Plantagenetom, budúcim kráľom Anglicka, k plodnému obchodovaniu s bordeauxským vínom medzi Akvitánskom a Anglickom. Predovšetkým vďaka veľkorysým colným privilégiam sa Gaskonsko (Gaskonsko je historická oblasť v juhozápadnom Francúzsku, na ktorého území sa rozkladajú dnešné regióny Akvitánsko a Midi-Pyrénées.) stalo najvýznamnejším dodávateľom pre anglický trón a londýnsku spoločnosť. Údaje zachované zo 14. storočia dokladajú o ročnom vývoze vína v objeme 83 000 sudov, pričom najmenej polovica, dokonca niekedy až 80% sudov bolo určených práve Anglicku. (FRANCE, Benoît. 2011)

Práve Angličania šírili slávu bordeauxských vín ďalej po svete. Pretože farba miestnych vín bola svetlejšia, než u vín ostatných zemí, nazvali ich Angličania pojmom *clairet*, ktorý má korene vo francúzskom slove „clair“ a znamená „svetlý“. Tento pojem je pre červené vína z Bordeaux zachovaný až dodnes, rovnako ako zostali od Anglicka zachované sympatie k týmto vínam. (CALLEC, Christian. 2002)

Samotný domáci predaj vín však narážal na závažný problém. Nakoľko francúzsky odberatelia pochádzali z okolia Paríža, značná vzdialenosť vytvárala privysoké cestovné poplatky a dane. Obľúbenosti hlavného mesta sa teda mohli tešiť bližšie ležiace oblasti, ako napríklad Champagne. Práve preto boli bordeauxské vína obľúbené skôr v zahraničí ako na domácej pôde. (PARKER, Robert M. 1998)

K odberateľom sa v 17. storočí pripája Holandsko, ktoré hľadalo najlacnejšie možné víno, pričom akosť bola až na druhom mieste. Na jednej strane odkupujú víno na destiláciu, na strane druhej pre následnú distribúciu. Práve tak prišli Holanďania na to, že ak v sude pred naplnením zapália síru dorazí jeho obsah na miesto v omnoho prijateľnejšom stave. (FRANCE, Benoît. 2011)

Dakedajšie vína však nemali úroveň tých súčasných, a ani nepochádzali z dnešných oblastí. Napríklad Médoc bol až do 17. storočia využívaný výlučne na poľnohospodárske účely, nachádzali sa tam hromady štrku a minerálov, ktoré sú dnes považované za veľmi vzácne. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Práve Holanďania na prelome 17. a 18. storočia stáli na pozadí obrovského prelomu, kedy ich vodní inžinieri napomohli Francúzom odvodniť a zúrodiť miestne rozľahlé močiare. (CALLEC, Christian. 2002)

V 18. storočí stúpa export a predaj v sudoch je nahradzovaný komerčne výhodnejším naffašovaným vínom. (FRANCE, Benoît. 2011)

Začiatkom 20. storočia postihla, vtedy veľkej prestíži sa tešiaca, oblasť Bordeaux deštrukčná katastrofa, ktorá zničila veľké množstvo viníc. Na vine bola *Daktulosphaera vitifoliae* alebo Fyloxéra viničová. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Zdecimovaná oblasť sa ešte ani nestihla poriadne spamätať a prišla ďalšia hospodárska kríza v dôsledku prvej svetovej vojny, kedy Francúzsko stratilo významných zahraničných odberateľov ako Spojené Štáty Americké alebo Rusko. (CLARKE, Oz. 2012)

Až v polovici 20. storočia región opäť nadobúdal svoje významné postavenie na trhu. Dopyt po najlepších vínach naberal na enormnosti a s tým súvisiaci nedostatok vína obchodníci riešili vlastnou cestou, a to sceľovaním vín z rôznych oblastí. Pravda vyšla najavo v roku 1973 dôsledkom čoho poklesli ceny. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Neskôr začali bordeauxským vínam konkurovať vína z Nového sveta, ktoré vykazovali podobné chuťové vlastnosti, ale cenovo boli prijateľnejšie. Impérium však predstihlo vína Nového sveta spôsobom výroby. Pridali sa nové technologické prvky ako napríklad koncentrátoary, vákuové odparovače a vinifikácia bola prispôbená aj zloženiu

odrôd – bol zvýšený podiel Merlotu. V neposlednej rade vinári bordeauxskej oblasti vytýkali vinárom Nového sveta spôsoby využívania dreva ako náhrada za sudy barrique. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

4. DEFINÍCIA POJMU TERROIR

Po prvý krát zmieneny terroir môžeme dohľadať už v mytologických textoch, ale uznanie jeho definície bolo potvrdené až v antickom Egypte, skadiaľ bolo následne prevzaté Grékmi a Rimanmi. (FANET, Jacques. a Florence. 2004)

Z historického pohľadu sa terroir vzťahuje k oblasti alebo terénu menšej rozlohy. Jeho pôda a makroklima sú neoddeliteľne spojené svojou charakteristikou s produktom. (LEMAY, Marc-Henry. 1995)

V posledných rokoch bol terroir ako pojem definovaný rôzne. Jediný doslovný preklad tohto slova ale neexistuje. Možno ho chápať ako označenie pôdy či kraja. Isté však je, že pôvod slova terroir sa nachádza práve vo Francúzsku. (JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSON. 2015)

Často uvádzaný preklad pôda nie je dostačujúci, vzhľadom k tomu, že sa jedná o vrchnú vrstvu, pôdu pod ňou, podložie a najmä o miestnu makroklimu regiónu, ktoré spoločne vytvárajú charakteristickú mezoklimu daného vinohradu, ako aj mikroklímu istej odrody. Ďalším prvkom je fakt, akým spôsobom sa odrážajú od vinohradu slnečné lúče alebo ako ich réva pohlcuje. Takisto dôležitým faktorom je v akej nadmorskej výške sa vinohrad nachádza či ako je orientovaný ku Slnku. Zaujímavým fragmentom je aj blízkosť k lesu, ktorý má ochladzujúce účinky alebo okolité jazerá a rieky, ktoré majú naopak otepľujúce účinky. (SOMMERS, Brian J. 2008)

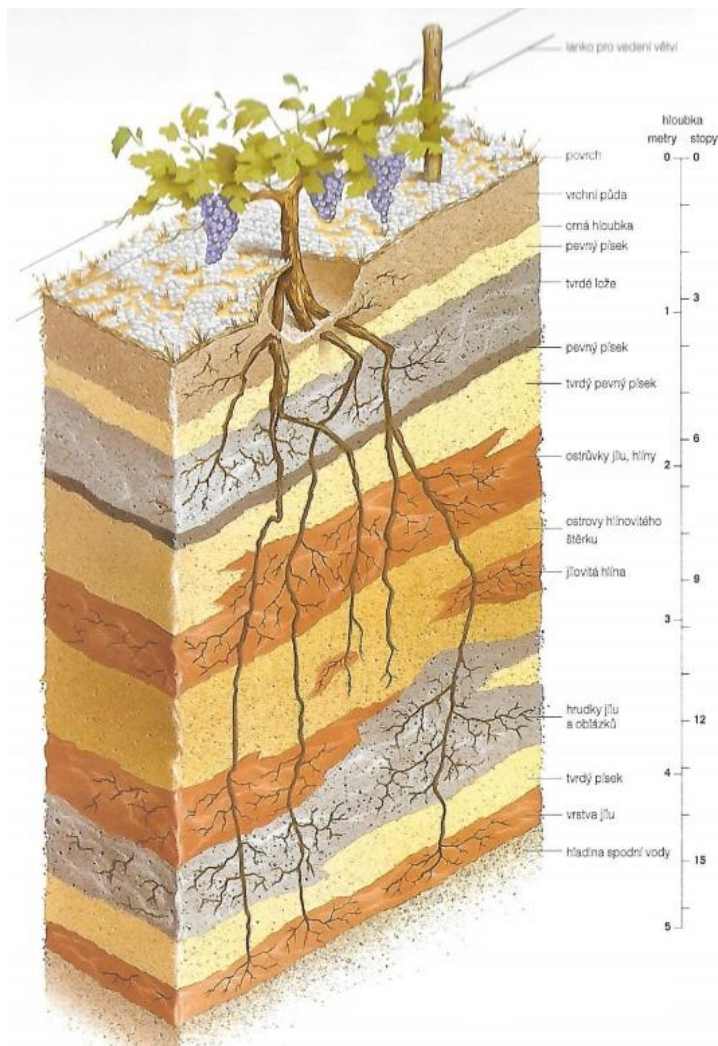
Terroir vystihuje vzťah medzi charakteristikami poľnohospodárskeho výrobku (kvalita, chuť, štýl) a jeho zemepisným pôvodom, čo môže ovplyvniť tieto charakteristiky. Koncepcia terroiru sa často používa pri vysvetľovaní hierarchie vín najvyššej kvality. (LEMAY, Marc-Henry. 1995)

V anglosaských zemiach tomuto termínu nedôverujú a berú ho ako francúzsky bluf, a teda pohodlný spôsob potvrdenia nadradenosti kvality francúzskej pôdy či krajiny, ktorá dodáva francúzskym vínam unikátny charakter. (FRANCE, Benoît. 2011)

Ak si predstavíme pozemok na svahovitom teréne, rozdiel v terroire, medzi spodnou a vrchnou časťou tohto pozemku bude takmer vždy zaručený. Spodná časť bude náchylná na mrazy a vrchná bude vysušovaná vetrom. Rozdielne kvalitné hrozno budú aj na východnej strane, ktorá zachytáva ranné slnko, oproti západnej, ktorá sa oteplí neskôr a teplo si udrží do noci. S istotou teda vieme prehlásiť, že každé miesto, hoci sa jedná

o rovnaké pôdne zloženie, má svoj terroir, dokonca niekoľko. (SOMMERS, Brian J. 2008)

Dr. Gérard Seguin prehlásil, že najvhodnejšie pôdy nie sú úrodné, ale tie „so stredným potenciálom“. Zistil, že to, čo je potrebné k veľkému vínu nie je geológia, teda zloženie pôdy, aspoň nie v Bordeaux. Podľa neho réva zakorení do väčšej hĺbky a šírky v živorivej pôde. Ak totiž zvolíme pre révu výživnú pôdu, korene sa budú tiahnuť blízko povrchu. Príkladom takýchto pôd sú oblasti Entre-Deux-Mers. Naproti tomu ak zvolíme kamenitú pôdu, ako je tomu na najlepšíh pozemkoch Médocu, bude sa ťahať hlboko, aby dosiahla na hladinu spodnej vody. Kamene, mimochodom, udržiujú v pôde teplo a bránia rýchlemu odparovaniu vlhkosti. Staré bordeauxské porekadlo hovorí, že „réva sa má dívať na riekú“. Táto teória vysvetľuje, prečo stará réva dáva najlepšie víno: jej korene sú najhlbšie. (JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSON. 2015)

Obrázok 1: Profil pôdy oblasti Saint-Julien, Bordeaux (zdroj: JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSON. 2015)

Niektorí odborníci tvrdia, že desaťročia práce na pôde, chemické hnojenie či oranie ju zmenilo do tej miery, že už neodpovedá definovanému stavu v dobe klasifikácie a vinári, ktorí produkujú v rámci apelácii AC by nemali používať chemické hnojivá ani postreky. (JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSON. 2015)

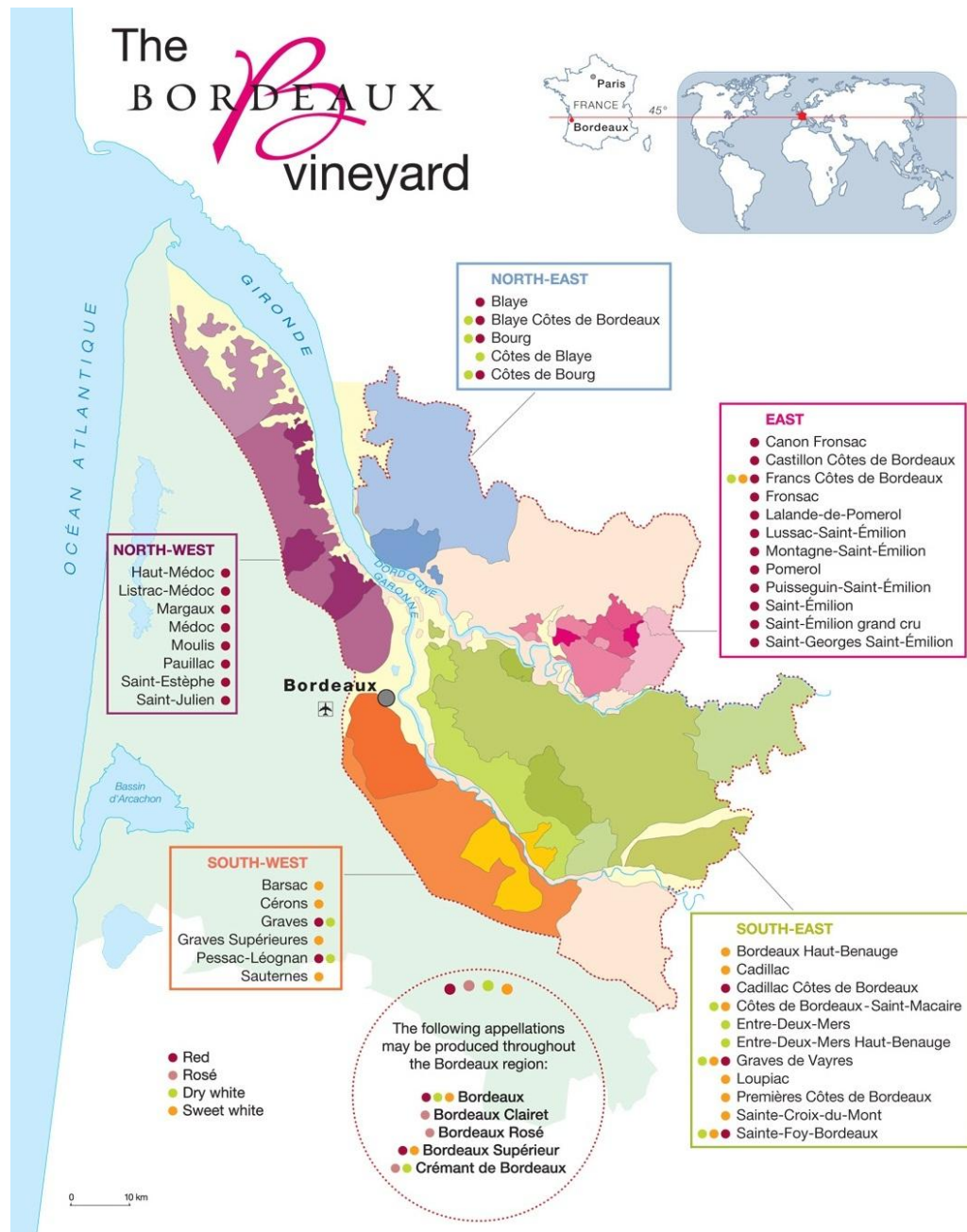
5. POLOHA

Mesto Bordeaux je hlavným mestom obvodu Bordeaux v departemente Gironde a regióne Akvitánsko. Mesto má rozlohu takmer 50 km² a počet obyvateľov sa pri poslednom sčítaní ľudu blížil k 240 000. Samotná oblasť Bordeaux sa ďalej člení na 25 kantónov a 82 obcí. (Wikipédia, Slobodná encyklopédia: *Bordeaux (mesto)*. 2016). Po Paríži a Lyone je najdôležitejším mestom vo Francúzsku. (COCKS, Charles. 2004)

Oblasťou Bordeaux prechádza 45. severná rovnobežka, ktorá udáva presný stred medzi pólom a rovníkom. Región neprešiel veľkými horotvornými procesmi, a aj geologické útvary sú mladé a takmer horizontálne. Vodopisnú sieť tvorí rieka Dordogne a Garonna, ktoré sa spájajú a vlievajú do Atlantického oceánu. Pred samotným splynutím s druhým najväčším oceánom sveta toky vytvárajú zátoku s ústím Girondy. (FRANCE, Benoît. 2011)

Z pohľadu geologickej a klimatickej rôznorodosti môžeme zaradiť Francúzsko medzi najpestrejšie vinárskej oblasti sveta. Polohou najdokonalejší Médoc má stabilnú klímu práve vďaka obklopeniu Atlantickým Oceánom a riekou Gironde, čo napomáha k neskoršiemu dozrievaniu hrozna. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Obecne môžeme rozdeliť bordeauxský región riekou Gironde, ktorej ústie rozdeľuje departement na pravobrehú Dordogne, situovanú na severe, kde nájdeme apelácie Pomerol a Saint-Émilion a ktorej súčasťou je mesto Libourne a ľavobrehú Garonne, kde sa nachádzajú apelácie Médoc či Margaux a súčasťou je aj mesto Bordeaux. (FRANCE, Benoît. 2011) Oba brehy sú od seba veľmi asymetrické nie len zložením pôdy, ale aj odrodovým zložením jednotlivých vinohradov či celkovou produkciou vín. Medzi ľavým a pravým brehom sa nachádza región Entre-Deux-Mers, čo v preklade z francúzskeho jazyka doslova znamená „medzi dvoma morami“. (CLARKE, Oz. 2012)

Obrázok 2: Oblast' Bordeaux (zdroj: www.bordeaux.com/us/vineyard/appellations)

5.1. Klíma

Vplyvom Golského prúdu, ktorý prúdi od Atlantického Oceánu a otepľuje miestnu klímu, sú ovplyvnené teploty celého regiónu. Práve Golský prúd vytvára v Bordeaux prímorské podnebie s miernymi zimami a teplými, ale variabilnými letami. K priaznivým prírodným podmienkam prispievajú aj mohutné borovicové lesy, ktoré zastavujú vetry vanúce zo západu. Naproti týmto pozitívnym faktorom stoja jarné mrazíky, ktorých sa obáva ne jeden vinár pre ich ničivé dôsledky. (FRANCE, Benoît. 2011) Klimatické podmienky sú v bordeauxskom regióne z roka na rok rôzne, preto nemôžeme očakávať

vždy rovnaké víno. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Blízke spojenie medzi vinohradníctvom a klímou má v zásade tri dôležité aspekty týkajúce sa klimatických zmien. Po prvé, každá zmena klímy musí prispievať k formovaniu budúcich vinárskych terroirov. Vzhľadom na to, že réva sa môže dožívať 50 až 100 rokov, akékoľvek spoľahlivé ukazovatele pre budúcu klímu musia hrať kľúčovú rolu pri plánovaní viníc. Po druhé, historické ukazovatele révy vínnej, jej geografické limity a charakteristické termíny vytvárajú cenný pohľad do minulosti podnebia. Práve objasnenie týchto dejateľov nám pomáha pri odhadovaní aktuálnych, ale aj budúcich klimatických zmien, ktoré by mohli byť spôsobené prírodnými príčinami, a teda by sa mohli prirodzene znova opakovať. Vďaka týmto informáciám vieme posúdiť, ako veľmi k tomu prispievajú antropogénne faktory. Nakoniec tretím a posledným faktorom sú už popísané štúdie fenológie viniča vo vzťahu k topografii a ostatným povrchovým vlastnostiam pôdy, ktoré vydávajú užitočné, avšak doteraz zanedbané prístupy k záznamom teplôt zemského povrchu. (GLADSTONES, J. S. 2011)

6. PÔDA

Pôda je ťažiskovým prvkom v produkcii vína. Fyzikálne a chemické vlastnosti pôdy ovplyvňujú zdravotný stav révy vínnej a vlastnosti hrozien, ktoré produkujú. (SOMMERS, Brian J. 2008)

Pred 245 miliónmi rokmi bola Francúzska republika pod plytkým tropickým morom. Keď sa tektonické platne pod povrchom zeme začali posúvať, oblasť prešla turbulentnou geografickou aktivitou a na vápnik bohaté ulity mŕtvych morských tvorov vytvorili bohaté vápencové pôdy, ktoré vidíme v Parížskej panve dodnes. (FRANCE, Benoît. 2011) Rimania si po stáročia vyhlbovali svoje príbytky do vápenca, ktorý ich v zime udržal teplé a v lete chladné. Podobný efekt poskytuje vápenec koreňom révy. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Departement Gironde sa rozprestiera na rozlohe 10 000 km², a tak čo sa týka zloženia pôdy, musíme počítať s rozdielmi v štruktúre a type pôdy. Obecne však možno rozlíšiť tri základné pásma. Za prvé sa považuje pruh piesčito-štrkových pôd nachádzajúci sa na ľavom brehu Garonny a Gironde, severne a južne od mesta Bordeaux. Pre toto pásmo sú charakteristické modré odrody pre severnú časť a sladké vína pre južnú časť. Medzi riekami Garonna a Dordogne leží, v poradí druhá, oblasť Entre-Deux-Mers, s ťažkými ílovitými pôdami a príznačnými aromatickými vínami. Poslednou oblasťou je pravý breh rieky Dordogne s rôznorodou nielen pôdou, ale aj produkciou. Topografická poloha miestnych pozemkov uľahčuje odvodňovanie a umožňuje zapúšťanie koreňov. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Čo sa však týka jednotlivých pedologických typov, pozorovaniami sa ukázalo, že skutočne veľké vína, ako biele, tak červené, je možné produkovať na rôznych pôdach, od rendziny, cez hnedé vápenité či vápencové pôdy až po podzoly. (SOMMERS, Brian J. 2008)

7. PRODUKCIA

Bordeaux je najväčším vinárskym krajom a najväčšou a najúspešnejšou apeláciou Francúzska a sveta. Rozloha tohto historického departementu je 123 000 hektárov alebo 296 000 akrov a to je viac, než majú mnohé pestovateľské zeme dokopy. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Podľa posledných sčítaní vyprodukuje najslávnejšia oblasť sveta 6,4 milióna hektolitrov vína ročne, čo je v prepočte asi 850 miliónov fliaš. Kapitálovo región zarobí zhruba 9 miliónov eur ročne, čo je zhruba 240 miliónov českých korún. Zaujímavým faktom je aj skutočnosť, že 1,5 % zo všetkých vyprodukovaných vín sveta pochádza práve z tejto legendárnej oblasti. Vína stojace za slávou oblasti, tvoria iba skromných 5 % celkového množstva. Aj napriek malému pomeru sú tieto unikáty tak výrazné, že celý vinársky svet od Talianska cez Austráliu až po Chile sa snaží napodobniť ich štýl. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Červené vína prevažujú nad bielymi v pomere šesť ku jednej, pričom pred 200 rokmi sa v Bordeaux vyrábalo 10-krát viac bieleho ako červeného. Zastúpenie jednotlivých odrôd je podľa sektorov a apelácií. Medzi najviac zastúpené odrody patrí Merlot, Cabernet Sauvignon, Cabernet Franc a Malbec z modrých odrôd a Sémillon, Sauvignon, Muscadelle, Ugni Blanc či Colombard a Merlot Blanc z bielych odrôd. (KAUFFMANN, Jean-Paul. 2007)

Medzi najlepšimi odrodami je obrovská diverzita kvality. Niektoré dávajú delikátne vína, avšak slabé na farbu, ďalšie sú plné v tele, ale chýba im jemnosť. Preto je nevyhnutné z týchto mnohých variet vybrať vhodný podiel pre vznik perfektného vína. (COCKS, Charles. 2004)

7.1.Modré odrody

7.1.1. Merlot

Odroda, pôvodom francúzska, vznikla krížením odrôd Cabernet Franc a Madlenka modrá (už neexistujúca odroda). Pokrýva plochu cez 65 000 zo 111 000 hektárov vysadených modrými odrodami, čo predstavuje asi 60% výsadby, a teda sa stáva najtypickejšou a najzastúpenejšou odrodou bordeauxskej révy vínnej. Má vysokú schopnosť adaptácie na rôzne pôdy. Veľmi rýchlo dozrieva štrkovitých pôdach, dokonca pri nesprávnom určení termínu zberu hrozí riziko prezretia. Víno je plnej, tmavej farby.

Vo vône pripomína figy, slivky alebo borievky. Hodí sa aj na zrenie v dube, je však považovaný za podriadeného Cabernetu – užitočný skôr ako dozrievajúci partner na miešanie. (JOHNSON, Hugh, ROBINSON Jancis. 2002)

7.1.2. Cabernet Sauvignon

Pôvod odrody sa odhaduje už v dobe rímskej. V oblasti Bordeaux sa o jej rozšírenie postaral v polovici 16. storočia kardinál Richelieu. Celková výmera viníc vysadených touto odrodou, ktorá je mimochodom najzastúpenejšia v oblasti Médoc, je 30 000 hektárov v celom Bordeaux. Svoju reputáciu získala vďaka klasifikácii *cru classé* z Médocu a Graves. Na rozdiel od Merlotu je Cabernet Sauvignon veľmi rozmarný a neprispôsobí sa akémukoľvek typu pôdy. Je nutné ju pestovať na raných a teplých pôdach, ktoré sa dobre vysušujú, príkladom toho sú štrkovité pôdy, aby vydala zo seba to najlepšie, čo v nej je. Jednou zo známkov vína vyrobeného z tejto odrody je stálosť jeho charakteru – aj napriek oblastným zvláštnostiam si Cabernet Sauvignon zachováva svoju osobitosť. Víno obsahuje vysoké množstvo červeného farbiva a má výraznú chuť. Vo vône je skrytá čierna ríbezľa, mäta prieporná, černice až marmeláda. V spomínanej oblasti Médoc je pre toto víno charakteristické zretie v sudoch. Najlepšie bordeauxské Cabernety majú potenciál na zrenie 8, dokonca až 20 rokov. (FRANCE, Benoît. 2011)

Zvláštne kvality spočívajú v koncentrácii polyfenolov bez toho, aby bola tanínmi zastretá ovocnosť. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

7.1.3. Cabernet Franc

Bidure, ako sa niekedy táto odroda v kraji označuje, vyplňa takmer 13% rozlohy bordeauxskej modrej révy vínnej, čo predstavuje približne 14 000 hektárov pôdy. Dlhú dobu bola považovaná za mladšieho brata Cabernetu Sauvignon. Obľubuje pôdy s veľmi ílovitou štruktúrou, prípadne s piesčitou štruktúrou na ílovitom podloží. Produkuje vína podobné vínam z Cabernet Sauvignonu, avšak menej sfarbené a s nižším obsahom trieslovín. Zastúpená je najmä v oblasti Saint-Émilion, kde dodáva ráz vínam Cheval Blanc. (JOHNSON, Hugh, ROBINSON Jancis. 2002)

7.1.4. Malbec

Odroda je považovaná za mladšieho brata Cabernetu Sauvignon, dnes vieme, že pôvod je opačný. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al.

2015) Pochádza z oblasti Saint-Émilion, kde sa mu hovorí Noir de Pressac alebo Bouchet a predstavuje iba 0,9 % výmery bordeauxských modrých révy. Na vápenitých pôdach Saint-Émilionu dáva réva červené, trieslovité a dlhoveké vína. Avšak révokaz a mrazy v roku 1956 mu boli osudné a vinári ho nahradili radšej Merlotom. Jedná sa o tmavú odrodu s bohatými trieslovinami, ktorá môže dávať červené vína s veľkým charakterom. Ovocná príchuť môže byť doplnená o zelenú papriku či arómu ríbezľových listov. Väčšinou sa však využíva k sceľovaniu vín. (FRANCE, Benoît. 2011)

7.1.5. Petit Verdot

Odroda považovaná za druhoradú, avšak má tú prednosť, že aj pri slabom ročníku, dodáva vínam farbu a triesloviny, ktoré ostatným odrodám chýbajú. Na druhej strane aromaticky či chuťovo sa nepresadzuje. Na celom bordeauxskom vinohrade vypĺňa priestor iba do veľkosti 420 hektárov, čo predstavuje 0,4 % plochy viníc. Nevýhodou tejto odrody je neskoré dozrievanie, preto dlhé roky nepatrila k obľúbeným odrodám v jeho domovine.. V posledných rokoch si čoraz viac získava svoje miesto v oblasti Médoc práve vďaka svojej sýtej farbe a pikantnosti, ktorú dodáva napríklad zmesiam s kabinetom. V mladom víne môžeme cítiť banány alebo hobliny z ceruzky. Ako víno zraje, vyvíjajú sa v ňom tóny fialky či brúsenej kože. (FRANCE, Benoît. 2011)

7.1.6. Carmenère

DNA výskum potvrdil, že Carmenère je potomkom odrôd Cabernet Franc a Cabernet Gros, ktorá je dnes už zaniknutou odrodou. Pred katastrofou zvanou révokaz preslávila najmä oblasť Médoc. Na stanovisko je náročná, pretože v chladnom a vlhkom prostredí dozrieva veľmi ťažko. Pre dosiahnutie plnej zrelosti vyžaduje viac tepla, ako je tomu pri ostatných červených odrodách v Bordeaux. Odroda má povest' producenta vína výnimočnej kvality a bohatého na farbu. Pripravuje sa z neho tmavšie červené víno s kávovou príchuťou. (POSPÍŠILOVÁ, Dorota, SEKERA, Daniel. 2005)

7.2. Biele odrody

7.2.1. Sémillon

Sémillon je pôvodom stará francúzska odroda, ktorá sa pestovala od 18. storočia výlučne v oblasti Sauternes. Do zvyšných častí Francúzska sa rozšírila až neskôr. (POSPÍŠILOVÁ, Dorota. 1981)

Pokrýva povrch 55 % bielej výsadby, čo predstavuje cez 8 500 hektárov bordeauxských apelácií. (FRANCE, Benoît. 2011) Odroda je veľmi málo odolná voči napadnutiu plesne *Botrytis cinerea*. Práve vďaka častému napadnutiu ušľachtilou plesňou je základom veľkých sladkých vín. Produkuje jemné vína, ktoré veľmi dobre starnú a nadobúdajú tak arómu medu, kandizovaného ovocia či dokonca čokolády, často si však zachovávajú aj svieži podtón citrusov. Suchý Sémillon má tendenciu byť guľatým s lanolínovou arómou a nízkou kyslosťou. V poslednej dobe je využívaný aj k výrobe zamatových, korenistých vín kvasených v sudoch barrique. (JOHNSON, Hugh, ROBINSON Jancis. 2002)

7.2.2. Sauvignon

Predstavuje 33 % bordeauxských bielych odrôd, teda cez 5 000 hektárov. (FRANCE, Benoît. 2011) Tvorí jemné a aromatické víno, málo náchylné na *Botrytis cinerea*. Vhodná je pre suchšie polohy vo vyšších častiach svahu, ktoré sú chránené proti mrazu. Vína sú svetložlté, mimoriadne korenisté, majú intenzívnu arómu po čiernych ríbezliach, kivi, žihľave alebo broskyniach a výrazné kyseliny. (SEDLO, Jiří a Ivana LUDVÍKOVÁ. 2014) Najlepší Sauvignon pochádza z oblastí Graves a Pessac-Léognan, kde fermentuje a dozrieva v nových dubových sudoch. Väčšinou je určený ku konzumácii v rozsahu dvoch až troch rokov, nakoľko časom Sauvignon stráca na kvalite. (POSPÍŠILOVÁ, Dorota. 1981)

7.2.3. Muscadelle

Vypĺňa cez 1 000 hektárov, a to predstavuje zhruba 7 % bielej bordeauxskej výsadby. (FRANCE, Benoît. 2011) Z troch štvrtín svojej výmery spadá do zmesi suchých bielych vín, zvyšok do vín zamatových. Tieto sladké a polosladké vína sú veľmi aromatické, pričom bývajú ľahšie v tele. Aromatickosť sa vyvíja dozrievaním vína, prevažuje však vôňa muškátu a sušeného ovocia. Odroda je náchylná na ochorenia a je ťažké ju pestovať, napriek tomu je stále viac a viac vysádzaná výrobcami v oblasti Graves, ktorí dokážu oceniť jej prínos do zmesí so Sémillonom a Sauvignonom. (JOHNSON, Hugh, ROBINSON Jancis. 2002)

7.2.4. Ugni Blanc

Celosvetovo známa odroda Trebbiano, sa vo Francúzsku, kde vypĺňa 650 hektárov viníc, označuje ako Ugni Blanc. V mnohých oblastiach nie je možné správne dopestovať

túto, pôvodom taliansku, odrodu, pretože je náchylná na hnitie vo vlhkom prostredí. Pri vynechaní regulácie násady odroda prináša vysoké výnosy, dôsledkom čoho však je nevýrazné víno. Pri správnom pestovaní produkuje ľahké, svieže a veľmi kyslé vína. Primárnu arómu vín tvoria citrusy, rozpoznať však môžeme aj živicu borovice. Veľmi často vznikajú všedné vína, ktoré sa ďalej spracovávajú procesom destilácie pre výrobu napríklad koňaku. (FRANCE, Benoît. 2011)

7.2.5. Colombard

Prítomná je vo viac než 250 hektároch, tvorí teda asi 2 % bielej výsadby. Vyskytuje sa v celej oblasti Gaskonska a jej výsadba rapídne vzrastá. Na základe genetickej analýzy sa zistilo, že odroda Colombard vznikla krížením odrody Gouais Blanc a Chenin Blanc – dvoch muškátových odrôd zo západného Francúzska. Preferuje vápenaté alebo ílovité pôdy a vyžaduje mierne až teplé podnebie. Neznáša sucho, a preto je nutné ju zalievať – z tohto dôvodu je vhodnejšia pre vinohrady na juhozápadnom Francúzsku, pretože juhovýchod je značne suchší. Colombard je obľúbený pre svoju arómu, ktorú tvoria broskyne a nektárinky, občasne doplnené grapefruitom. Produkuje kyslé vína s nízkym objemom alkoholu, ktoré sú najoceňovanejšie v ranom veku. (FRANCE, Benoît. 2011)

7.2.6. Merlot Blanc

Aj napriek tomu, že výsadby Merlotu Blanc sú zriedkavé, v malom množstve ho v Bordeaux určite nájdeme. Pochádza z prirodzeného kríženia Merlotu a koňakovej odrody Folle Blanche. Hrozno je variantom odrody s ružovou pokožkou Merlot Gris, ktorá je mutáciou Merlotu. Výsadba Merlotu Blanc bola objavená v roku 1891, avšak jej momentálna propagácia je veľmi vzácna. Pre produkciu AOC vín je výnos tejto odrody obmedzený na maximálne 55 hektolitrov na hektár a úroveň alkoholu musí byť najmenej 11 %. Výsledné vína sú jemne sladké so svetložltou farbou. (JOHNSON, Hugh, ROBINSON Jancis. 2002)

8. ROZDELENIE VÍN V BORDEAUX

Z dôvodu vysokej produkcie a veľkému množstvu vín sú vo Francúzsku prísne zákony. Aj napriek tomu, že je takmer nemožné preveriť kontrolnými úradmi každú fľašu, dá sa s určitosťou povedať, že prísne pravidlá sú výrobcami dodržiavané. (CALLEC, Christian. 2002)

Na rozdiel od napríklad Burgundska, kde sa kláštory snažili o hodnotenie jednotlivých viníc, pri rozdeľovaní chateau bordeauxského regiónu odborníci nevsadili iba na polohu, ale aj ľudskú činnosť a priemerné ceny, ktoré vína dosahovali v širšom časovom rozmedzí. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Jedným z nosných pilierov každej francúzskej klasifikácie je okrem vzťahu k terroiru aj vymedzenie maximálnych hektárových výnosov. Podľa ročníka je možné tento limit zvýšiť. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015) Jednotlivé hodnoty sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Regionálna apelácia Bordeaux	55 – 65 hektolitrov/hektár
Bordeaux Supérieur	50 hektolitrov/hektár
Médoc	50 – 66 hektolitrov/hektár
Haut-Médoc	48 – 66 hektolitrov/hektár
Miestne apelácie (Pauillac)	47 – 66 hektolitrov/hektár
Graves	50 hektolitrov/hektár
Pessac-Léognan rouge	45 hektolitrov/hektár
Pessac-Léognan blanc	48 - 66 hektolitrov/hektár
Sauternes, Barsac	25 – 28 hektolitrov/hektár
Entre-Deux-Mers	60 – 75 hektolitrov/hektár
Premières Côtes de Bordeaux rouge	50 – 66 hektolitrov/hektár
Premières Côtes de Bordeaux blanc	50 – 55 hektolitrov/hektár
Pomerol	42 – 60 hektolitrov/hektár
Fronsac	47 – 65 hektolitrov/hektár
Côtes de Bourg rouge	50 – 60 hektolitrov/hektár
Côtes de Bourg blanc	60 – 75 hektolitrov/hektár

Tabuľka 1: Maximálne hektárové výnosy oblastí Bordeaux (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

8.1. Všeobecná kategorizácia vín vo Francúzsku

Francúzsky systém identifikácie a regulácie vinárskych oblastí je známy pod názvom Appellation Contrôlée (AOC alebo AC), čo je možno charakterizovať ako predpisom podliehajúce miesto pôvodu. Väčšina francúzskych vín je pomenovaná podľa miesnych názvov a nie podľa odrody. Podľa francúzskeho vinárskeho zákona môže byť každé víno zaradené do jednej zo štyroch akostných skupín, ktoré sa potom objavujú aj na etikete. (SELDON, Philip. 1996)

8.1.1. Vins de Table

V preklade stolné vína, ktoré sú pomerne prosté a vyrábajú sa sceľovaním rôznych odrôd. Táto klasifikácia zahrňuje aj radu vín, ktoré nespĺňujú prísne požiadavky kladené na vína s uznaným pôvodom. (CALLEC, Christian. 2002) Na etikete nie je uvádzaná ani oblasť, ani odroda révy, prípadne sa jedná o vína predávané konzumentom v plastových fľašiach. (SELDON, Philip. 1996)

8.1.2. Vins de Pays

Krajové vína, ako je možno tento francúzsky výraz preložiť, si získavajú v posledných rokoch veľkú obľubu. Taktiež vznikajú sceľovaním, pričom pochádzajú zo striktno definovanej vinárskej oblasti a zosobňujú význam daného terroiru. (CALLEC, Christian. Velká encyklopedie vína. Čestlice: Rebo Productions, 2002. ISBN 80-7234-245-2.) Názov zahrňuje podstatne väčšiu oblasť, než VDSQ a AOC dokopy a vína sú typu konzumných sudových vín. (SELDON, Philip. 1996)

8.1.3. Appellation d'Origine – Vins Dèlimites de Qualité Supérieure

Vína tejto kategórie sú na úrovni vín AOC, pričom sa jedná o jedinú kategóriu, ktorá je pred uvoľnením k predaju schvaľovaná odbornou komisiou a to každoročne. Dá sa teda povedať, že z týchto výrobkov je možné vyberať aj naslepo. (CALLEC, Christian. 2002) Jedná sa, v hierarchickom usporiadaní, o druhú najvyššiu triedu.

8.1.4. Appellation d'Origine Contrôlée

Vína spadajúce pod toto označenie pochádzajú z jasne definovaných oblastí a podliehajú prísnyim požiadavkám (minimálny obsah alkoholu, maximálny hektárový výnos, metódy rezu, výrobné podmienky a podobne). Napriek tomu, že nezaručujú automaticky vysokú kvalitu vín, nakoľko nie sú každoročne degustované, stoja na vrchole

francúzskej klasifikácie vín. (CALLEC, Christian. 2002) Na etikete je zvyčajne „d'Origin“ nahradené miestnym názvom. (SELDON, Philip. 1996)

Posledná zmienená kategória AOC sa delí na triedy, a to: prvá trieda, do ktorej prevažne spadá Bordeaux a Burgundsko, druhá trieda, do ktorej patrí Haut-Médoc alebo Côte de Beaune, tretia trieda, ktorej podlieha napríklad Puisseuil alebo Meursault a nakoniec posledná, štvrtá trieda, do ktorej sa zaraďuje napríklad vinica z Le Montrachet v Burgundsku. Ako triedy stúpajú smerom nahor, stúpa s nimi aj kvalita vín. (SELDON, Philip. 1996)

8.2. Kategórie vín v Bordeaux

V roku 1855 bolo 61 kvalitných červených vín rozdelených do piatich cru v závislosti na cenách, vzhľadom na to, že v daných časoch bola cena skutočne znakom kvality a slávy. Cru je teda špecifickou klasifikáciou kraja Bordeaux. (SELDON, Philip. 1996)

8.2.1. Klasifikácia z roku 1855

Do tejto klasifikácie spadajú Médoc a sladké vína Sauternes a Barsac – čiže ľavý breh. Vína na pravom brehu neboli zohľadnené, pretože ich pozemky podliehali obchodnej komore oblasti Liborne. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Novo korunovaný cisár Napoleon III., pri príležitosti parížskej svetovej výstavy v roku 1855, vyzval obchodnú komoru Bordeaux o zostavenie zoznamu najlepších vinárskych statkov, aby mohli byť prezentované zvyšku sveta. Na základe jeho žiadosti zostavil syndikát vinárskych maklérov (ktorí už s podobnou, ale neoficiálnou klasifikáciou dlhšiu dobu pracovali) list najlepších chateau oblastí. Statky, ktoré boli vnímané ako neobyčajne vysoko štandardné, boli jednoznačne súčasťou klasifikácie. pričom brali v zreteľ dva parametre – vína museli pochádzať iba z ľavého brehu (okrem Château Haut-Brion) a ich ročná produkcia musela byť viac ako 2 000 bední. Ich list obsahoval klasifikáciu piatich tried od premier cru po cinquième grand cru classé. Klasifikácia bola zostavená výhradne pre účel výstavy v Paríži, ale makléri učinili svoju prácu tak excelentne, že zostalo toto hodnotenie až dodnes a takmer bez zmien (až na pár výnimiek). Celkovo je v tejto klasifikácii 87 chateau. (KAUFFMANN, Jean-Paul. 2007) Prvou zmenou bolo v roku 1856 pridanie Cantemerle do piatej crus. Druhá zmena

prebehla v roku 1973, kedy bolo preradené z druhej do prvej crus Château Mouton Rotschild a tret'ou zmenou bolo odstránenie Château Dubignon z tretej crus v Margaux pod majetok Château Malescot St. Exupéry. (CLARKE, Oz. 2012)

V nasledujúcich tabuľkách sú uvedené chateau, ktoré boli v roku 1855 zaradené v oficiálnej klasifikácii do prvej produkcie (premier cru) a do druhej produkcie (deuxième cru). Posledné chateau uvedené v prvej tabuľke bolo povýšené z druhej do prvej produkcie v roku 1973.

Château Lafite-Rotschild	Paulliac
Château Latour	Paulliac
Château Margaux	Margaux
Château Haut-Brion	Graves
Château Mouton-Rotschild	Paulliac

Tabuľka 2: Premier cru Médockej klasifikácie. (SELDON, Philip. 1996)

Château Rausan-Ségla	Margaux
Château Rauzan-Gassies	Margaux
Château Léoville-Las Cases	Saint-Julien
Château Léoville-Poyferré	Saint-Julien
Château Léoville-Barton	Saint-Julien
Château Durfort-Vivens	Margaux
Château Lascombes	Margaux
Château Gruaud-Larose	Saint-Julien
Château Brane-Cantenac	Margaux
Château Pichon-Longueville Baron	Paulliac
Château Pichon-Lalande	Paulliac
Château Ducru-Beaucaillou	Saint-Julien
Château Cos d'Estournel	Saint-Estéphe
Château Montrose	Saint-Estéphe

Tabuľka 3: Deuxième cru Médockej klasifikácie. (SELDON, Philip. 1996)

8.3. Apelácie ostatných oblastí

Samozrejme sa po úspechu Médocu, ktorého klasifikácia spustila obrovský hospodársky vzrast, našli aj závistlivci. Muselo sa však čakať až do roku 1936, než aj oblasť Saint-Émilion podnikla podobný krok vpred. Klasifikácia tu je podstatne

jednoduchšia než v Médocu. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015) Nájde sa tu apelácia Saint-Émilion a Saint-Émilion Grand Cru, pričom druhá menovaná má nárok na ďalšiu klasifikáciu. Zaraďuje sa sem 75 châteaux ako grand cru classé a 11 z nich majú oprávnenie titulovať sa o stupeň vyššou hodnotou – premier grand cru classé. (KAUFFMANN, Jean-Paul. 2007)

Okrem toho, že táto apelácia má jednoduchšiu štruktúru, ako Médocská apelácia, odlišuje sa ešte jedným výrazným prvkom a to pravidelnými revíziami. Zatiaľ čo Médocská apelácia nepočíta s možnosťou kontroly, v apelácii Saint-Émilionu sú revízie dokonca predpísané s opakovaním každých 10 rokov. Vytvorila sa tak pre mnohé vinárske podniky motivácia k udržaniu kvality, ktorá práve v Médocu chýbala. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Ďalšou vytvorenou klasifikáciou bola Klasifikácia Graves, ktorá bola schválená až v roku 1959 a v neposlednom rade bola vytvorená klasifikácia Cru Bourgeois, do ktorej patrili vína z Médocu, ktoré neboli súčasťou tej oficiálnej klasifikácie. (CLARKE, Oz. 2012)

9. OBLASTI BORDEAUX

Všeobecne sa oblasť Bordeaux rozdeľuje podľa rieky Girondy na ľavý a pravý breh. Oblasti nachádzajúce sa na pravom brehu sú Médoc a Graves a na ľavom brehu sú to oblasti Pomerol a Saint-Émilion.

9.1. Médoc

Najslávnejšie a rozhodne aj najlepšie vínné pivnice s červenými vínami oblasti Bordeaux sa nachádzajú v Médocu, na sever od mesta Bordeaux pozdĺž rieky Gironde. Na malom priestore sa spájajú ideálne klimatické a pôdne podmienky so storočia trvajúcimi tradíciami produkcie vína a zápalom pre túto prácu. (SELDON, Philip. 2004)

9.1.1. Poloha

Kraj tvorí asi 10 kilometrov široký pruh na brehu rieky Gironde, ktorý sa tiahne približne 80 kilometrov smerom od Bordeaux k Atlantickému Oceánu. Jedná sa o polostrov a s tým súvisí aj pôvod slova Médoc, čo v preklade z latinského *in medio aque* znamená „medzi vodami“. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Plocha osadená révou vínnou zodpovedá rozlohe 16 000 hektárov, z ktorých sa, v priemere, vyrobí ročne 900 000 hektolitrov vína. Zaujímavosťou je, že do 17. storočia bola oblasť tak bažinatá, že do niektorých oblastí bolo možné sa dostať iba na lodi. (FRANCE, Benoît. 2011)

Celá oblasť je rozdelená na dve časti – Médoc a Haut-Médoc. Predovšetkým oblasť Haut-Médoc, kde od 18. storočia dokumentujú mnohé zámky a panské sídla bohatstvo svojich majiteľov, sa včasne stala excelentnou vinárskou oblasťou pre produkciu špičkových vín. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Samotný Médoc je krajom pahorkov s malou nadmorskou výškou a riekou, ktorú lemujú vinice. Rozloha Médocu nie je veľká, avšak lokálne pozemky sú výnimočne vhodné na pestovanie révy. Dôvodom sú najmä pôdy vzniknuté v geologických dobách rozmetaním štrku. (FRANCE, Benoît. 2011)

Na západnej strane susedí región s rozľahlou médockou lande (druh francúzskej stepnej krajiny), na severe pokračuje gaskonský landes, ktorého pôdy, väčšinou piesčité

a hydromorfne, sú nanešťastie nevhodné k pestovaniu kvalitnej révy. Najrozšírenejšie kultúry tu predstavujú borovice a kukurica. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.1.2. Klíma

Základným atribútom je topografická mapa médockých viníc, ktorá je relatívne plochá, dôsledkom čoho sú nepatrné rozdiely v lokálnych klimatoch. Aj napriek tomu môžeme pozorovať fakt, že miesta, ktoré sú bližšie k zátokke majú miernejšie teploty ako miesta smerom do vnútra kontinentu. Poloha ich totiž chráni pred rannými mrazíkmi. (FRANCE, Benoît. 2011)

Médocká klíma sa vyznačuje veľkou vlhkosťou spôsobenou okolitými vodnými plochami, ktoré zmierňujú teplotné výkyvy a filtrujú slnečné žiarenie. Po celý rok sú teploty mierne, s priemerným ročným minimom 7,8 °C a s priemerným ročným maximom 17,5 °C. (FRANCE, Benoît. 2011) V zime vzácné prekročí teplota hodnotu -15 °C a v lete ojedinele prekročí cifru 35 °C. (CARBONNEAU, A. 2007)

Za nepatrnými zmenami v priemerných ročných teplotách stoja prírodné faktory ako voda v oceáne a voda v zátokke, ktoré sa ohrievajú, a aj chladnú pomaly. Ďalším faktorom je aj vodná para, ktorá sa v okolí neustále vytvára a tiež dopĺňa prírodnú ochranu v znižovaní rozsahu denných teplotných rozdielov, pretože jej vlastnosťou je zadržovanie slnečného žiarenia počas dňa a naopak v noci bráni unikaniu tepla zo zeme. Posledným, ale to neznamená že najmenším, faktorom je prítomný borovicový les, ktorý taktiež vytvára vodnú paru a tým prispieva k celkovej harmónii Médockej klímy. (VADOUR, E. 2003)

Čo sa týka zrážok patrí Médoc medzi vinárske oblasti s najväčším množstvom zrážok počas zrenia. Priemerný úhrn zrážok sa približuje hodnote 940 milimetrov ročne. Relatívna vlhkosť vzduchu je tiež vysoká, z roka na rok sa pohybuje do veľkosti 80 %. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.1.3. Pôdy

Až donedávna sa dnes obrábané vinice striedali s pastvinami, ovocnými sadiami a lesom. Momentálne sa rozšírili natoľko, že pokrývajú takmer celú pôdu. (JOHNSON, Hugh, ROBINSON Jancis. 2002)

V Médocu pozorujeme dva typy pôdy – pôdy vytvorené štrkovitých naplaveninových vrstvách z obdobia plio štvrťohôr a štvrťohôr a pôdy vzniknuté v treťohorných štrkovitých vrstvách, ktoré sú bohaté a úrodné. (FRANCE, Benoît. 2011)

Prvý typ pôdy je charakteristický pre väčšinu vín z tejto oblasti. Prítomný je až v 61 klasifikovaných Grands Crus v Haut-Médocu. Jedná sa o štrkovité pôdy, niekedy dokonca aj podzoly. Majú hrubú štruktúru pre prítomnosť vysokého množstva (až 40 či dokonca 80 %) štrku v pôde, pričom podiel hliny a ílu je zanedbateľný. Práve hrubá štruktúra vytvára jednu z najvýznamnejších vlastností médockých pôd a to priepustnosť. Práve vďaka nej sa dažďová voda vsakuje a stekanie vody do Girondy a zátoky celkovo. Ďalšou vlastnosťou oblastných pôd je rýchle sa zahrievanie, čo z nich robí ideálny základ pre pestovanie neskorých odrôd révy, ako je napríklad Cabernet Sauvignon. (FRANCE, Benoît. 2011)

Druhý typ pôdy sa v médockom kraji vyskytuje, až na pár výnimiek, veľmi ojedinele. Štruktúru má jemnú, tvorenú ílom a pieskom s nulovým výskytom štrku či kamienkov. I keď sa v regióne vyskytuje v mnohých podobách, takmer vždy sa jedná o vlhké a chladné pôdy. Vhodné sú pre pestovanie ranejších odrôd ako napríklad Merlotu alebo Malbecu. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.1.4. Druhy révy vínnej

Do révovej výsadby v médockom kraji spadá 5 červených odrôd. Vládnuou odrodou je Cabernet Sauvignon. Obvykle ho dopĺňa Merlot. (FRANCE, Benoît. 2011)

Cabernet Sauvignon

Na území Médocu vypĺňa priestor vo výške takmer 55 %. Vína pochádzajúce z lokálnych vinohradov sú aromatické, bohaté na triesloviny a v prípade pestovania v správnych podmienkach dodáva komplexné a zaujímavé vína. (SIMON, Joanna. 2001)

Merlot

Oproti vínam z Cabernet Sauvignonu vytvára ovocnejšie, avšak menej výrazné vína, práve preto majú miestni vinári v obľube tieto dve odrody sceľovať. Merlot predstavuje výsadbu o rozlohe 40 % médockých viníc. (FRANCE, Benoît. 2011)

Cabernet Franc

Takisto poskytuje vína podobajúce sa na Cabernet Sauvignon, avšak rozdiel je vo farbe, ktorá je v tomto prípade oveľa skromnejšia. Výsadba Cabernetu Franc predstavuje čiru jednu desatinu z rozlohy Cabernet Sauvignonu. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Petit Verdot

Nerozlučným znakom vína vytvoreného z tejto odrody je vysoká farba a bohatosť tanínov, ktorým bohužiaľ chýba jemnosť. Možno aj práve preto v médockej vinici predstavuje iba 1 % výsadby a využíva sa prednostne k vylepšovaniu vín v slabých ročníkoch. (CLARKE, Oz. 2012)

Malbec

Partikulárne vína majú ovocný charakter, ich slabosťou však je málo výrazná farba a nízka komplexnosť fenologickej skladby. (FRANCE, Benoît. 2011)

Biele odrody sú v médockom regióne slabo zastúpené, príležitostne sa vyskytujú klasické bordeauxské odrody ako Sauvignon, Sémillon a Muscadelle. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.1.5. Vína

Celá oblasť je rozdelená na dva sektory – pôvodné označenie jednotlivých častí bolo Dolný Médoc alebo Bas-Médoc a Horný Médoc alebo Haut-Médoc. Proti označeniu Dolný Médoc však bojovala miestna komunita, pretože to v spotrebiteľoch vyvolávalo určitý druh nadradenosti Horného Médocu nad Dolným a s tým spojenú degradáciu vín. S súčasnosťou sa preto začalo s používaním označenia Haut-Médoc a Médoc, prípadne južný Médoc a severný Médoc, i keď pôvodné označenie neurčovalo nadradenosť jedného sektoru nad druhým, ale smer toku rieky. (CLARKE, Oz. 2012)

Čo sa týka rozlohy a produkcie oboch segmentov, čísla sú nasledovné – Médoc so svojou rozlohou 5 800 hektárov vyprodukuje ročne 285 000 hektolitrov a Haut-Médoc s rozlohou o rovných 1 000 hektárov vinohradov menej vyprodukuje 220 000 hektolitrov za rok. (FRANCE, Benoît. 2011)

Pre hierarchizáciu vín sa tu nachádza 8 apelácií a 60 klasifikovaných châteaux. S výnimkou niektorých oblastí, ktoré produkujú pod apeláciou Bordeaux, si môžu všetci producenti nárokovať na apeláciu Médoc, pričom vína produkované v severnom Médocu

si môžu nárokovať iba na apeláciu Médoc a tie z južného Médocu môžu používať obe apelácie – Haut-Médoc aj Médoc. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

V Haut-Médocu bolo vyznačených pre kvalitu svojej produkcie 6 geografických sektorov a majú takzvané obecné apelácie podľa obcí Margaux, Moulis, Listrac, Saint-Julien, Pauillac a Saint-Estèphe. (JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSON. 2015)

Vína produkované na štrkovitých pôdach sa pohybujú v akostnej kategórii jemné a lahodné s príjemnými trieslovinami a dlhým starnutím, počas ktorého získavajú výnimočný buket. Naproti tomu vína pochádzajúce z hlinitých pôd sú ostro sfarbené a menej jemné. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.1.6. Apelácie Médocu podľa obcí

Vína piatich hlavných častí Médocu majú každé rozdielne charakteristické rysy. Vína sú tu produkované pod piatimi crus s výnimkou Listracu a Moulisu, ktoré do tejto kategorizácie nespádajú, ale majú svoje nezávislé obecné označenie pôvodu totožné s názvom oblasti. (FRANCE, Benoît. 2011)

Margaux

Zatiaľ, čo sú ostatné tri veľké AOC Médoc spojené do jedného neprerušeneho reťazca viníc, táto oblasť samostatne leží na juhu. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Margaux je najrozsiahlejšou obecnou apeláciou v Médocu. Má najväčší počet crus klasifikovaných v roku 1855 (21), z toho jedno Grand Cru Premier. Rozkladá sa na území piatich obcí a to – Sousans, Margaux, Cantenac, Arsac a Labarde. (FRANCE, Benoît. 2011) Pozemky spolu vyplňajú rozlohu regiónu veľkosťou takmer 20 km².

Ak by sme chceli vysvetliť rozdiely medzi chateau, hľadali by sme príčinu skôr v rôznych odrodách révy či v odlišnej technológii a iných tradíciách, než v pôdnych zmenách. (JOHNSON, Hugh, ROBINSONOVÁ Jancis. 2002) Vôňa a chuť tamojších vín (najmä Cabernetu Sauvignon a Merlotu) je vďaka ideálnemu terroiru nezameniteľná, preto patrí Margaux k popredným častiam celého departementu Bordeaux. (Mutations économiques en France et dans le monde. 2010)

Nachádza sa tu viac viníc z druhej a tretej produkcie, než kdekoľvek inde. Jednotlivé châteaux nie sú rovnomerne rozložené po jednotlivých pozemkoch, ako je tomu napríklad v Pauillacu, ale sa túlia k sebe. (JOHNSON, Hugh, ROBINSONOVÁ Jancis. 2002)

Moulis a Listrac

Vinice Moulis a Listrac na rozdiel od ostatných štyroch obecných apelácií Médocu nesusedia s riekou, no aj napriek tomu poskytujú kvalitné vína. (FRANCE, Benoît. 2011)

Moulis alebo Moulis-en-Médoc sú dve apelácie, na ktoré si miestne vína môžu nárokovať. Vína sú tu jemné a lahodné, pochádzajúce z malých, izolovaných vinohradov uprostred lesov. S rozlohou 610 hektárov vyprodukuje oblasť 30 000 hektolitrov vína ročne. (FRANCE, Benoît. 2011)

Listrac je druhou najmenšou obecnou apeláciou Médocu nasledujúcou po Moulise s vínami trieslovinovými a silnými. Na rozdiel od Moulisu, kde prevláda najmä Cabernet Sauvignon je Listrac charakteristický svojím Merlotom, ktorý tu predstavuje asi 60 % výsadby. Vína Listracu zrejú pomaly a vylepšujú sa časom. (CALLEC, Christian. 2002)

Pauillac

Mesto Pauillac je administratívnym strediskom Médocu a bývalým významným prístavom. Jeho vinice sú rozložené západne od mesta na území súbežnom s riekou Gironde. Za charakterom domácich vín so sýtou farbou a výraznými trieslovinami stojí unikátna pôda. (CALLEC, Christian. 2002)

Samotná apelácia má 18 cru klasifikovaných v roku 1855, z toho 3 sú Grand Crus Premièrs. Týchto 18 klasifikovaných crus predstavuje 85 % produkcie apelácie. (FRANCE, Benoît. 2011)

Saint-Estèphe

Jedná sa o najsevernejšiu oblasť s najzastúpenejšou odrodou Merlot, ktorá tvorí až 40 % produkcie. Vinice zaberajú rozlohu približne 1240 hektárov a ročne vyprodukujú 60 000 hektárov. (FRANCE, Benoît. 2011)

Vína majú tmavšiu farbu, robustnejšiu štruktúru a ich buket pripomína miestny terroir a teda veľmi výrazné triesloviny. Výborne sa hodia k uskladneniu, nakoľko si svoju sviežosť uchovávajú pomerne dlho. (CALLEC, Christian. 2002)

Saint-Julien

Oblasť leží približne v centre Haut-Médocu a delí sa na dve menšie podoblasti a to Saint-Julien Beychevelle na severe a Beychevelle na juhu. Najväčšie rozdiely v terroiru súvisia so vzdialenosťou viníc od rieky, pretože čím sú k nej bližšie, tým je mikroklima oblasti miernejšia. (CALLEC, Christian. 2002)

Vinohrad vyplňa najmä Cabernet Sauvignon, ktorému v tejto oblasti vyhovujú hlboké, štrkové pôdy. S touto odrodou sa stretávame ako na severe, tak aj na juhu apelácie. Charakteristickým prvkom vín Saint-Julienu je ich pravidelnosť od jedného ročníku k druhému a teda rovnakou kvalitou vín. (FRANCE, Benoît. 2011) Lokálne vína sú o niečo menej robustné ako ich severnejší susedia zo Saint-Estéphe, negatívom však je, že čoraz viac stúpajú na cene. (CALLEC, Christian. 2002)

9.2.Graves

Ako jediná apelácia vo francúzsku čerpá oblasť Graves meno z povahy miestnej pôdy, nakoľko názov graves v preklade z francúzskeho slova gravier znamená štrky. Okrem jedinečných červených vín tu nájdeme aj suché biele a dezertné biele z oblasti Sauternes a Barsac, ktoré sú považované za najlepšie na svete. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.2.1. Poloha a klíma

Oblasť je tvorený mierne zvlňeným až kopcovitým terénom s často sa vyskytujúcimi plošinami. (FRANCE, Benoît. 2011)

Okrem oceánu, ktorý vytvára domácim vinohradom ideálne klimatické podmienky, prispieva k ideálnej polohe aj rieka Garonna a okolitý les, ktorý pozemky chráni pred západným vetrom. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.2.2. Pôda

Okrem spomínaného štrku, ktorý zaplňa väčšinový diel zloženia lokálnej pôdy, sa v nej nachádza aj zmes kameňov rôznej farby či hrubšie piesky. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.2.3. Druhy révy vínnej

Dve tretiny sú osadené modrými odrodami, zvyšná tretina bielymi odrodami révy vínnej. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015) Vo všeobecnosti tvorí základ červených vín Merlot, ktorý tu predstavuje 50 % výsadby.

Doplňuje ho Cabernet Sauvignon, ktorý reprezentuje 37 % a Cabernet Franc. Z bielych odrôd je to najväčšmi Sémillon, okrajovo doplnený Sauvignonom a Muscadelle. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.2.4. Vína

Veľmi rozľahlý graveský vinohrad produkuje vína rôzneho typu. (FRANCE, Benoît. 2011) Pýšiť sa môže nie len produkciou excelentných červených vín, ale aj vynikajúcich bielych sladkých vín. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Štýly vín jednotlivých producentov sa líšia v mnohých smeroch. Azda najväčším však je výber dubového sudu, z ktorého následne víno získava na sile, ale stráca na jemnosti. Vína zo sudov barrique sú však isto cennejšie, než tie z nerezových tankov, ktorých mladistvosť skoro vyprchá. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

9.2.5. Apelácie Graves podľa obcí

Graves

Rozlohou 3 500 hektárov veľká apelácia Graves vyprodukuje ročne približne 160 000 hektolitrov vína. Graves Supérieures, apelácia obsahujúca sladké biele vína zo Sémillonu, zaplňa svojou výmerou len desatinu rozlohy Graves a ročne vyprodukuje takmer 14 000 hektolitrov. (FRANCE, Benoît. 2011)

Oblasť charakteristická najmä produkciou červených vín, ktoré predstavujú 75 % produkcie, so zreteľnými charakteristickými rysmi, ktoré ich činia ľahko odlišiteľnými od ostatných bordeauxských červených vín. (FRANCE, Benoît. 2011)

Cérons

Pozemky v obci Cérons ležia na terasách Garonny s pôdou tvorenou kremičitým štrkom. Táto apelácia náleží sladším bielym vínam pochádzajúce prevažne zo Sémillonu a Sauvignonu. (FRANCE, Benoît. 2011)

Pessac-Léognan

Severná časť apelácie tvorí predmestie Bordeaux a je teda značne urbanizovaná. Aj napriek tomu sa tu nachádzajú výnimočné terroiry, ktoré urbanizácii odolali. Pôda sa

príliš nelíši od médockej – rozdiel je tvorený podloží, ktorý tu tvorí íl, piesok a vápenec. Vinohrad je chránený z jednej strany Garonnou a zo strany druhej lesom, ktorý vytvára ideálne podmienky pre pestovanie révy. Produkované vína pochádzajú najmä z révy Cabernet Sauvignon alebo Sauvignon u bielych vín. (FRANCE, Benoît. 2011) Celková výmera viníc oblasti Pessac-Léognan je 950 hektárov. (CALLEC, Christian. 2002)

Sauternes a Barsac

Vďaka plesni *Botrytis cinerea* patria tieto dva vinohrady, s rozlohou cez 2 000 hektárov, k producentom najpopulárnejších dezertných bielych vín na svete. Rôznorodosť pôd v tejto oblasti, nachádzajúcej sa na ľavom brehu Garonny, vytvára mimoriadnosť regionálnych vín. (FRANCE, Benoît. 2011)

Hlavné odrody slúžiace k výrobe dezertných vín sú Sémillon, Sauvignon a Muscadelle, so zberom charakteristickým postupnou prebierkou kvôli napadnutiu *Botrytis cinerea*. Vína sú trvanlivé a v chuti dlhé, s citrusovými arómami. Ročná produkcia činí spolu takmer 50 000 hektolitrov. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.3.Saint-Émilion

Dominantou regiónu je kopec s totožným názvom, ktorý patrí do francúzskeho vinárskeho dedičstva. Asi 5 400 hektárov sa rozkladá do deviatich obcí, pričom osem z nich tvorí správny celok Saint-Émilion a deviatym je Libourne. (FRANCE, Benoît. 2011)

Aj keď je názov tejto oblasti v iných častiach využívaný ako synonymum pre odrodu Ugni Blanc, prevažujúcimi odrodami sú tu jednoznačne tie modré. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

9.3.1. Poloha a klíma

Z juhu je oblasť ohraničená riekou Dordogne a z opačnej strany prítokom rieky Isly. Réva tu predstavuje takmer 68 % rozlohy, pričom miestne statky sú pomerne malé, v priemere s rozlohou 6 hektárov. (FRANCE, Benoît. 2011)

Rozlišuje sa tu štyri až päť zón, pričom niektorí znalci uvádzajú až sedemnášť rôznych terroirov. Každá zóna má charakteristickú pôdu a vytvára vždy podmienky pre iné víno. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Územie je pod vplyvom miernej akvitánskej oceánskej klímy, ktorá sa vyznačuje miernymi teplotami a výdatnými zrážkami. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.3.2. Druhy révy vínnej a vína

Vo výsadbe výrazne prevláda Merlot, doplnený odrodou Cabernet Franc, ktorému sa miestne hovorí Bouchet, a Cabernetom Sauvignon. (FRANCE, Benoît. 2011)

Síce sa tu réva vína pestuje celé veky, žiadne z vín sa v oficiálnej klasifikácii bordeauxských vín z roku 1855 neocitlo. Až v roku 1945, čo je takmer o celé storočie neskôr, si oblasť vytvorila tamojšiu klasifikáciu. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.3.3. Apelácie Saint-Émilionu podľa obcí

Správny celok Saint-Émilion tvoria obce: Saint-Émilion, Saint-Christophe-des-Barbades, Saint-Étienne-de-Lisse, Saint-Laurent-des-Combes, Saint-Hippolyte, Saint-Pey-d'Armens, Saint-Sulpice-de-Faleyrens, Vignonet a Libourne. (FRANCE, Benoît. 2011)

Jednotlivé obce sa od seba príliš nelíšia (ak nepočítame typy pôdy, ktoré sú takmer v každej obci odlišné), produkujú lahodné, aromatické vína s vysokým potenciálom pre skladovanie. Vo všetkých prevláda Merlot s rozlohou výsadby viac ako 70 %, často doplnený Cabernetom Franc. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.4.Pomerol

Oblasť Pomerol je známy svojou silno štrkovitou pôdou, na ktorej sa excelentne darí odrode Merlot. Vína pochádzajúce z tejto oblasti kontrastujú s vínami zo susediacej oblasti Saint-Émilion.

9.4.1. Poloha a klíma

Pomerol tesne susedí s obcou Libourne, s ktorou má severovýchodnú hranicu. (FRANCE, Benoît. 2011) Jedná sa o úplne rovinnú oblasť s osadami a vinárskymi statkami. Akékoľvek obce absentujú. (DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. 2015)

Rovnako ako v celej oblasti Bordeaux aj tamojšia klíma je mierna pre blízkosť mora, s teplými zimami a horúcimi letami. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.4.2. Pôdy

Región má pomerne malú rozlohu, no aj napriek tomu lokálne pôdy nie sú homogénne a rôzne časti apelácie sa odlišujú a to je spôsobené najmä odlišnou vodnou reguláciou. Nachádzajú sa tu rôzne pôdy, ktoré je možno rozlíšiť na určité sektory. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.4.3. Druhy révy vínnej a vína

Pomerol vytvára ideálne podmienky k plnému rozvoju červených vín, a tak nanajvýš zastúpenou odrodou je Merlot, ktorý dopĺňajú oba Cabernety. Vína sú plné a trieslovité, s vôňou po ovocí. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.5. Entre-deux-Mers

Rozlohou 7 000 hektárov zaberajúca oblasť v priemere vyprodukuje takmer 340 000 hektolitrov ročne. Za svoj názov vďaka polohe, nakoľko sa nachádza medzi dvoma riekami a presne to aj v preklade znamená Entre-deux-Mers. Miestne vína sú málo známe a stále často podceňované. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.5.1. Poloha a pôda

Aj Rimania nazývali túto oblasť *Inter duo maria* a tento význam zostal zachovaný až dodnes, čo je v celku pochopiteľné, vzhľadom na to, že sa územie nachádza medzi riekou Garonna a riekou Dordogne. (FRANCE, Benoît. 2011)

V oblasti Entre-deux-Mers sú vína produkované najmä vinohradom Graves-de-Vayresna ľavom brehu rieky Dordogne, vinohradom Premières-Côtes-de-Bordeaux na pravom brehu Garonny a vinohradom Bordeaux-Sainte-Foy ležiacom na ľavom brehu rieky Dordogne. (FRANCE, Benoît. 2011)

Terén v oblasti je veľmi zložitý, nachádzajú sa tu rôzne typy pôdy, rozličná nadmorská výška a s tým spojené disparátne terroiry. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.5.2. Druhy révy a vína

Hlavnou červenou odrodou pestovanou v zemepisnej oblasti Entre-deux-Mers je Merlot, ktorý sa sem hodí najmä svojím dozrievaním. Cabernet Sauvignon a Cabernet Franc tu reprezentujú iba 20 % a to najmä pre svoje neskoršie dozrievanie. Biele odrody

tu reprezentujú odrody Sauvignon a Sémillon, z ktorých vína sú čoraz viac kvalitnejšie. (FRANCE, Benoît. 2011)

Vína sú suché s citrusovou aromatickou. Až na pár výnimiek je väčšina týchto vín nevhodná na archiváciu. (FRANCE, Benoît. 2011)

9.5.3. Apelácie Entre-deux-Mers podľa obcí

Entre-deux-Mers, Premières-Côtes-de Bordeaux a Côtes-de-Bordeaux-Saint-Macaire sú apelácie produkujúce vína ako červené, tak ružové i biele. Ďalšie tri miestne označenia špecializujúce sa na sladké biele vína sú Cadillac, Loupiac a Saint-Croix-du-Mont, nachádzajúce sa na pravom brehu rieky Garonne. Posledné štyri lokálne označenia produkujú najmä červené, s výnimkami biele víno a medzi týchto producentov patria vinohrady Cadillac-Côtes-de-Bordeaux, Bordeaux-Haut-Benauge, Graves-deVayres a Sainte-Foy-Bordeaux. (Wikipédia, l'encyclopédie libre: Vignoble de l'Entre-deux-Mers. 2015)

10. ETIKETY

Francúzske predpisy sú síce pre vinárov vskutku prísne (napr. predpísaný hektárový výnos, vládna degustátorská skúška prípadne následná re-klasifikácia v prípade, že víno skúškou neprejde a pod.), napriek tomu nevyžadujú pri zostavovaní etikety príliš, postačí zaradenie do apelácie. (SELDON, Philip. 1996)

Pôvod slova etiketa nachádzame vo francúzskom slove étiquette, čo v doslovnom preklade znamená lístok alebo štítok. (Wikipédia, Slobodná encyklopédia: Etiketa. 2014)

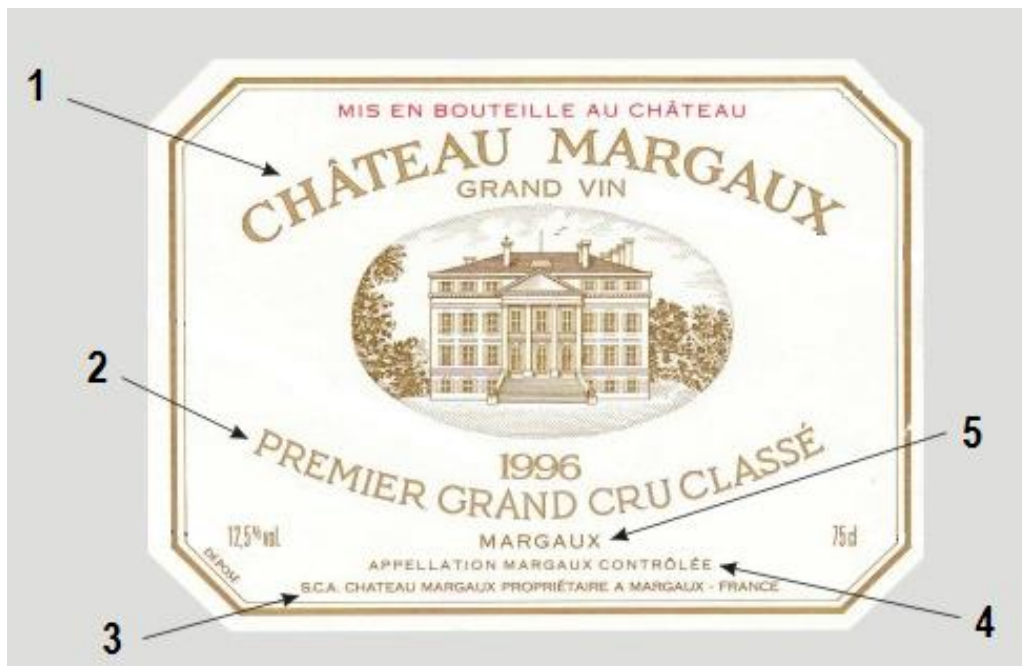
Etikety vín v Bordeaux majú určité špecifiká a navyše sa aj líšia podľa jednotlivých oblastí. Okrem toho, že sa nepoužíva označenie podľa odrody, ako tomu je u vín strednej Európy, neexistujú na francúzskych etiketách ani prívlastky. Označuje sa čisto podľa prislúchajúceho apelačného systému. (zdroj: www.kupmeto.cz/jak-cist-etikety)

Vo všeobecnosti musí bordeauxská vínná etiketa obsahovať tieto informácie:

- 1- Názov Château (napr. Château L'Angelus)
- 2- Klasifikáciu daného château (napr. Grand Cru Classé)
- 3- Názov apelácie (napr. Saint-Émilion)
- 4- Miesto fľašovania (napr. Mis en Bouteille au Château)
- 5- Ročník
- 6- Obsah alkoholu

(CLARKE, Oz. 2012)

Na nasledujúcom obrázku je vysvetlená etiketa najznámejšieho Château Maraux z apelácie Margaux, ktorá spadá do oblasti Médoc s popisom.

Obrázok 3: Etiketa vína z Bordeaux (zdroj: www.kupmeto.cz/jak-cist-etikety)

- 1- Názov vinárstva (château)
- 2- Zaradenie do cru (charakteristické pre Médoc)
- 3- Výrobca
- 4- Označenie apelácie
- 5- Názov apelácie

11. ZÁVER

Na začiatku 20. storočia si francúzske vína vybudovali povest' najlepších na svete. Vďačili za to najmä ideálnemu terroiru, ktorý sa nachádza takmer v celom departemente. Oceánska klíma, prítomnosť dvoch významných riek či lesa a typické bordeauxské pôdy vytvárali a vytvárajú dokonalé podmienky pre pestovanie révy vínnej.

V oblasti na juhozápade Francúzska odrodovo prevláda Merlot 2:1 ku Cabernetu Sauvignon, ale nájdeme tu aj biele odrody, ako napríklad Sémillon či Sauvignon, z ktorých sa najmä v oblasti Sauternes, vyrába delikátne sladké biele víno.

Obchodníci regiónu vyhovelí v 19. storočí požiadavke Napoleona III. o zostavenie listu najlepších miestnych châteaux, pri príležitosti Parížskej výstavy vín. Táto klasifikácia z roku 1855 sa týkala vín z oblasti Médocu, Sauternes a jedného producenta z Graves a svoju platnosť si, až na pár zmien, udržala až dodnes, i keď to nebolo jej úlohou. Zoznam obsahuje 61 vín, ktoré sú označované aj ako Grands Crus Classés, rozdelených do piatich tried podľa akosti châteaux a ich cien. Po úspechu oficiálnej klasifikácie a popularizácii Médocu sa rozhodli aj iné oblasti o svoju vlastnú klasifikáciu. O takmer celé storočie neskôr sa to podarilo oblasti Saint-Émilion a štyri roky na to oblasti Graves. Naposlednou klasifikáciou je Klasifikácia Cru Bourgeois, v ktorej sa nachádzajú Médocké vína, ktoré nie sú súčasťou Oficiálnej klasifikácie z roku 1855.

Čo sa týka rozparcelovania, tento Akvitánsky región sa vo všeobecnosti rozdeľuje na ľavý a pravý breh, podľa prítomnej rieky Gironde a jej ramien Garonne a Dordogne. Apeláciami ľavého brehu sú Médoc a Graves a apeláciami pravého brehu sú Pomerol a Saint-Émilion. Medzi spomínanými riekami sa nachádza oblasť Entre-Deux-Mers, čo aj v preklade znamená „medzi dvoma morami“.

Oba brehy sú od seba odlišné produkciou vín, pričom Cabernet Sauvignon dominuje na ľavom brehu a Merlot na pravom brehu rieky Girondy. Prevládajú červené vína nad bielymi a to niekoľko násobne, zaujímavosťou však je, že pred takmer 200 rokmi sa v Bordeaux vyrábalo až 10-krát viac bielych vín ako červených.

Bordeaux je svojou rozlohou a produkciou jednoznačne najväčšou a najúspešnejšou apeláciou nie len Francúzska, ale aj sveta. Osobne si myslím, že bude vinárskou jednotkou ešte veľmi dlho a to najmä vďaka svojmu premyslenému systému predaja vín.

12.ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

CALLEC, Christian. *Velká encyklopedie vína*. Čestlice: Rebo Productions, 2002. ISBN 80-7234-245-2.

CARBONNEAU, A. *La vigne : physiologie, terroir, culture*. Paris: Dunod, 2007. 441 s. ISBN 978-2-10-049998-4.

CLARKE, Oz. *Bordeaux*. New York: Sterling Epicure, 2012. ISBN 1402797060.

CLARKE, Oz. *Bordeaux*. Rev. and updated ed. London: Pavilion, 2012. ISBN 9781862059504.

COCKS, C., Edouard FERET a Bruno. BOIDRON. *Bordeaux and its wines: classified in order of merit within each commune*. 17th ed. /. Hoboken, NJ: Wiley [distributor], 2004. ISBN 0764583360.

DOMINÉ, André, Eckhard SUPP, David SCHWARZWÄLDER, et al. *Víno*. Třetí, upravené vydání. Překlad Jaroslava Burkertová, Libor Jůn, Alexandra Benáková, Jitka Kňourková, Věra Běťáková, Petra Martínková, Vilém Beran. Praha: Slovart, 2015. ISBN 978-80-7391-701-2.

FANET, Jacques. *Great wine terroirs*. Přeložil Florence BRUTTON. Berkeley: University of California Press, c2004. ISBN 0-520-23858-3.

FRANCE, Benoît. *Velký atlas francouzských vinohradů*. Přeložil Tomáš KYBAL. Olomouc: ANAG, c2011. ISBN 978-80-7263-698-3.

GLADSTONES, J. S. *Wine, terroir and climate change*. Kent Town, South Australia: Wakefield Press, 2011. ISBN 978--186254-924-1.

JOHNSON, Hugh a Jancis ROBINSONOVÁ. *Světový atlas vína*. Praha: Fortuna Print, 2002. ISBN 80-7321-003-7.

KAUFFMANN, Jean-Paul. *Legendární Bordeaux: vína s klasifikací Grand Cru Classé z roku 1855*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-946-7.

KRAUS, Vilém. *Vinohradnictví*. Praha: VŠZ, 1994. ISBN 80-213-0129-5.

La vigne et le vin: mutations économiques en France et dans le monde. Paris: Documentation Française, 2010. ISSN 1763-6191.

LEMAY, Marc-Henry. *Bordeaux et ses vins: classes par ordre de merite dans chaque commune*. 15 eme ed. Bordeaux [France]: Editions Feret, 1995. ISBN 2902416318.

POSPÍŠILOVÁ, Dorota. *Ampelografia ČSSR*. Bratislava: Příroda, 1981.

POSPÍŠILOVÁ, Dorota, SEKERA, Daniel. *Ampelografia slovenska*. Bratislava: Výskumná a šľachtiteľská stanica vinárska a vinohradnícka Modra, 2005. ISBN 9788096935093.

PARKER, Robert M. *Bordeaux: a comprehensive guide to the wines produced from 1961-1997*. Rev. 3rd ed. New York: Simon & Schuster, c1998. ISBN 0684800152.

SEDLO, Jiří a Ivana LUDVÍKOVÁ. *Přehled odrůd révy 2014*. Velké Bílovice: Svaz vinařů ČR ve spolupráci s ÚKZÚZ, 2014. ISBN 978-80-903534-7-3.

SELDON, Philip. *Vina*. Praha: Pragma, c1996. ISBN 80-7205-815-0.

SIMON, Joanna. *Wine: an introduction*. London: DK Publishing, c2001. ISBN 0-7566-1886-X.

SOMMERS, Brian J. *The geography of wine: how landscapes, cultures, terroir, and the weather make a good drop*. New York: Plume, c2008. ISBN 978-0-452-28890-4.

VAUDOUR, E. *Les terroirs viticoles : définitions, caractérisation et protection*. Paris: Dunod, 2003. 293 s. La vigne. ISBN 2-10-006454-1.

Bordeaux (mesto). (2016, január 4). *Wikipédia, Slobodná encyklopédia*. Získané 19:49, apríl 10, 2016 z [http://sk.wikipedia.org/w/index.php?title=Bordeaux_\(mesto\)&oldid=6191638](http://sk.wikipedia.org/w/index.php?title=Bordeaux_(mesto)&oldid=6191638).

Etiketa. (2014, júl 1). *Wikipédia, Slobodná encyklopédia*. Získané 11:32, máj 9, 2016 z [//sk.wikipedia.org/w/index.php?title=Etiketa&oldid=5809879](http://sk.wikipedia.org/w/index.php?title=Etiketa&oldid=5809879).

Jak číst etikety [cit. 5.5.2016]. Dostupné z: <http://www.kupmeto.cz/jak-cist-etikety>

Vignoble de l'Entre-deux-Mers. (2015, avril 10). *Wikipédia, l'encyclopédie libre*. Page consultée le 10:13, mai 5, 2016 à partir de http://fr.wikipedia.org/w/index.php?title=Vignoble_de_l%27Entre-deux-Mers&oldid=113716292.